БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 4 (8530) | 1958 оной январиин 5, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгаха һунгуулиин округууд тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-эй Конституциин 34 статьягай, мүн «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха тухай Дүримэй» 24 болон 26 статьянуудай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо: СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгаха һунгуулиин 731 округ байгуулха, тэрэ тоодо:

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР

377. Улан-Удын городской һунгуулиин округ (центрынь — Улан-Удэ город).

Улан-Удэ, Бабушкин, Городок городууд, мүн тэдэнэй шадархи тосхонууд ба иимэ аймагууд:

Түнхэнэй, Кабанскын, Зэдын, Закаменай, Ториин, Ахын болон Иволгын.

378. Улан-Удын сельскэ һунгуулиин округ (центрынь — Улан-Удэ город).

Аймагууд: Заиграйн, Хориин, Яруунын, Баунтын, Хойто-Байгалай, Баргажанай, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Сэлэнгын, Кяхтын, Курумканай, Кударын, Хэжэнгын, Прибайкальска болон Байкало-Кударын.

КУЛЬТБАЗАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

Үрэжэлэй культбазаһаа жэшээ абагты

Манай республикада хэдэн жэлэй урда тээ байгуулагдаһан культбазанууд мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан зоной дунда политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэхэ, тэдэнэй ажаһуудалай эрилтэнүүдые һайнаар хангаха эгээл таатай зохид гуламта байһанаа элеэр харуулаа. Республика доторнай һайн ажалаараа шалгарһан, тэдээнһээ жэшээ абамаар культбазанууд яһала олон.

Мүнөөдэр манай газетын хуудаһанда Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Үрэжэл гэжэ нютагай комплексно бригадын дэргэдэхи культбазын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай бэшэгдэбэ. Малшадайнгаа культурно-ажаһуудалай эрилтые һайнаар хангаха хэрэгтэ энэ колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Санжиев, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыденов) яһала анхарал табина. Малай гүүртэ, фермэнүүдэй олон газарта байдагыень хараадаа абажа, Үрэжэл, Соёл, Хара уһан гэжэ нютагуудта һайн түхеэрэлгэтэй культбазануудые, тэдээнһээ гадна ондоо тээ табан улаан булан байгуулһан байна. Культбазануудай дэргэдэ эхин һургуули, магазин, медицинскэ пункт, бани, малшадай шэнэ байранууд баригданхай. Культбазанууд болон улаан булангуудые даагшадаар эдэбхитэй коммунистнууд, комсомолшууд хүдэлнэ. Тэдэнэй хүдэлмэридэ Баянголой Культурын байшан (директорынь нүхэр Баторов) горьтойхон туһаламжа үзүүлдэг.

Дээрэ дурсагдаһан культбазануудһаа Үрэжэлэй культбазын хүдэлмэриие нилээд магтамаар. Урзанда 100 хүнэй һууритай уужам, һаруул байшан эндэ баригдажа, культбаза болгогдоһон юм. Тус культбазын даагшаар комсомолка Цыдыпова томилогдоһон байгаа. Колхозойнгоо партийна организациин хүтэлбэри доро Үрэжэлэй культбаза хүдэлмэридөө һайн үрэ дүн туйлажа шадаа. Эгээл түрүүн бригадынгаа залуушуулһаа эдэбхитэдые оложо, малшадай культурна болон ажаһуудалай эрилтые хангаха хэрэгтэ тэдэниие хабаадуулжа шадаһан байна. Тэндэхи комсомол залуушуул хэнэйшьеб гар хаража байнгүйгөөр, харин өөһэдөө ээлжээгээр культбазынгаа гэрые гоёон шэмэглэдэг, доторынь сэбэр, гуримтай байлгадаг, дулаалдаг байха юм.

Үрэжэлэй культбаза соо малшадай сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ бүхы хэрэгсэлнүүд бии. Ажалайнгаа һүүлээр малшад эндээ сугларжа, газетэ, журнал, ном уншадаг, радио шагнадаг, шатар, даам табидаг, уранһайханай самодеятельностиин кружогто хабаадалсадаг, кино харадаг болонхой. Малшад эндээ хүхюу зугаатайгаар амархаһаа гадна, лекци, элидхэл шагнадаг. Энэ хүдэлмэри мүн лэ колхозой эдэбхитэдэй хүсөөр хэгдэнэ. Колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Санжиев, ветврач нүхэр Монтоев, багша нүхэр Будаев, Культурын байшангай директор нүхэр Баторов ба бусад малшадта политическэ, ажахын, эрдэм наукын олон асуудалнуудаар һонирхолтой лекци болон элидхэлнүүдые хододоо уншадаг юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие малшадай бэелүүлжэ байһан зорилготой нягта холбоотойгоор хэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Культбаза соо показателиин доска бии, «Дайшалхы хуудаһан», «Молни», ханын һонин гаргагдана. Тэндэнь малшадай мүрысөөнэй дүн харуулагдадаг, хүдэлмэри тухайнь бэшэгдэдэг. Тэрэшэлэн һара бүри «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэжэ, мал ажал дээрэ хүдэлэгшэд дүй дүршэлөө андалдадаг, дутуу дундануудаа зайсуулха хэмжээ абадаг, тэрэшэлэн зоотехническэ һуралсал хэдэг байха юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз малшадайнгаа дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри һайнаар ябуулдаг болохын тула культбазанууд болон улаан булангуудай хоорондо конкурс (мүрысөө) үнгэргэдэг болонхой. Энэ талаар һайн амжалта туйлаһан культбаза болон улаан буланда тусхай шан үгтэнэ. Энэнь һайшаалтай гэжэ һанагдана.

Иигэжэ Үрэжэлэй культбаза соёл культурын хүдэлмэри малшадай дунда ябуулдаг ёһото гуламта болгогдоһон байна. Колхозойнгоо правлениин, парторганизациин анхаралда харюу болгон, малшад ажалдаа һайн амжалта туйлаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Тэндэхи һаалишад М. Базарова, Д. Бубеева, Д. Бадмаева, С. Гармаева, А. Очирова ба бусад түрүү малшадай тоодо оролсодог. Тэдэнэр 1958 ондо бүри ехэ һү һааха уялга абанхай.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд! Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой жэшээгээр культбазануудые барижа, малшадайнгаа культурна ажаһуудалай эрилтые һайнаар хангагты. Малшадые халуун анхаралаар хүреэлхэ гээшэ Таанарай нангин уялга гээшэ.

Культбазануудай хүдэлмэрилэгшэд! Үрэжэлэй культбазын жэшээгээр хүдэлмэреэ ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулжа, культбазаяа политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин гуламта болгогты, энэ хэрэгтээ оролдолго хэшээл, эдэбхи үүсхэл ехээр гаргагты.

Улаан одонойхидой үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэжэ байна

ХОНИДЫЕ ХЭНЗЭЛҮҮЛХЭ, ҮҮЛТЭРЫЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХАБДИ ГЭЖЭ ХОНИШОД МЭДҮҮЛНЭ

100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абахабди

Кяхтын аймагай колхозуудай, совхозой хонишодой социалистическэ уялга

Бидэ, аймагай хонишодой суглаанда хабаадагшад үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, хонин һүрэгөө саашадань олошоруулха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүйбди гэжэ тэмдэглэхэ байнабди.

Бидэнэрэй хүдэлмэриһөө, шадабари, оролдолгоһоо хонин һүрэгые хүгжөөхэ хэрэгнай дулдыдаха байһыень һайнаар ойлгонобди.

Аймагай түрүү хонишодой дүй дүршэлдэ түшэглэн, зоотехническэ наукын туйлалтануудые өөһэдынгөө хүдэлмэридэ үргэнөөр хэрэглэжэ, бидэ хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулжа, нооһо абалгые бүри дээшэлүүлжэ шадахабди.

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой һайшаалтай үүсхэлые халуунаар дэмжээд, бидэ республикын хонишодой мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, иимэ уялгануудые абанабди:

1958 ондо хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, бүхы аймагаараа 100 эхэ хонин бүриһөө 150-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха гэжэ шиидээбди. Тиихэдэ Кяхтын хонинной совхоз 160-һаа үсөөн бэшэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз — 140, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 140, Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз — 160, «Красное знамя» колхоз — 185 хурьга зуун хонин бүриһөө абаха гэһэн зорилго табиба.

Энэ жэлдэ хонидойнгоо тоо толгойе колхозуудта 43 процентээр, совхоздо 52 процентээр олошоруулхабди. «Красное знамя» колхоз хонидоо хоёр дахин олошоруулха байна.

Жэлэй туршада колхозууд нооһо абалгаяа 220 центнерээр гэхэ гү, али 44,7 процентээр дээшэлүүлхэ, совхоз 112 центнерээр гэхэ гү, али 41 процентээр дээшэлүүлхэ.

Түрүү хонишодой бригаданууд үшөө ехэ социалистическэ уялгануудые абаба. Хонинной совхозой нүхэр А. В. Ревякинай отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 180 хурьга, П. Б. Цырендылыковэй отарынхид — 154 хурьга, Ж. С. Цыбыктаровай отарынхид — 150 хурьга абаха. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой К. С. Черновой отарынхид — 150, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой И. Мункуевай отарынхид—150 хурьга зуун эхэ хонин бүриһөө абаха байна.

Хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абахын тулада бидэ үбэлэй һарануудта хурьгалһан, ямар нэгэн шалтагаанаар һубайрһан эхэ хонидые саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлхэбди. Абтаһан хурьгад бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин Хандалгаар зоригжоһон бидэ, аймагай зүблөөндэ хабаадагшад, абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди.

Маанадтай хамта социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, хонидоо олоор хэнзэлүүлхэ, үбэлэй, зунай хурьгадые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын түлөө колхозуудай болон совхозуудай хонишод оролдохо бэзэ гэжэ найданабди.

(1957 оной декабриин 30-да болоһон аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ баталагдан абтаба).

Ажалаараа шалгарһан хонишон

1952 оной намар. Советскэ армиин албанһаа ерэһэн залуухан хүбүүн Гарма Буянтуевич Цыдыпов түрэл колхозойнгоо правленидэ орожо, «нэгэ ажалда һэлгэдгүйгөөр хүдэлхэ хүсэлэнтэй» байһанаа мэдүүлээ һэн. Тиихэ зуураа, «колхозойнгоо нарин нооһотой хонидой отарада хүдэлмэрилөө һаамни яаха юм?» —гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Б. Мижитовтэ тэрэ хандаһан байгаа.

Гарма хара багаһаа хони, хурьгадта дуратай байжа армида ошохынгоо урда тээ хонинной фермэдэ хүдэлмэрилһэншье байна.

— Тон зүйтэй юумэ хэлэнэ. Гарма хонин ажалда хүдэлмэрилжэ шадаха. Би өөрынгөө зүгһөө нүхэр Цыдыповэй хэлэһэниие ехээр дэмжэхэ байнаб,—гэжэ тэндэ байһан колхозой ОТФ-е даагша Батомунко Цыбиков хэлээдхибэ.

Тиигэжэ тэрэ намартаа Гарма Цыдыпович колхозойнгоо үүлтэртэ отарын 300 толгой эрэ хурьгадые даажа абаһан юм.

Байраар муухан газарта тэрэ жэлэй үбэлжэлгые үнгэргэхэ баатай болобошье, Гармын даажа абаһан хурьгад үбэлжэлгые нэгэшье толгой гарза хохидолгүйгөөр гаталһан байна. Тэрэ жэлэй үбһэ тэжээлээр дутамаг хохи сагта Гарма Буянтуевич бүхы оролдолго хүсэеэ, шадабари бэлигээ гаргажа, хонидойнгоо үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ шадаа һэн.

Хабартаа саһанай эреэлжэ захалхатай сасуу хонидоо таряанай поли, һайн хагдатай үбэр газарнуудаар абаашажа бэлшээдэг байгаа. Гармын түрүүшын жэлэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд муу бэшэ байгаа. Тэрэ жэл түлгэнүүдһээ дундажа зэргээр 3,3 килограмм һайн шанартай нооһо хайшалжа тушаагаа.

Тэрэ сагһаа хойшо Гарма Буянтуевич 7-дохи жэлээ хонин ажалда хүдэлмэрилжэ, мүнөө эхэ хонидой отарые даажа байнхай. Энэ үе соо Гарма баян дүй дүршэлтэй хонишодой нэгэн боложо, Мухаршэбэрэй аймаг соо суурхадаг болоо юм.

Гармын даадаг отараһаа жэлһээ жэлдэ ехэ нооһон абтажа, 1956 ондо тус отарын хонин бүриһөө 5,2 килограмм нооһон хайшалагдаһан байгаа һаа, 1957 ондо 6 килограмм абтаа. Гансахан нооһонһоо энэ отарынхид 200 шахуу мянган түхэриг гэй олзо колхоздоо оруулба. Гадна, үүлтэртэ хэдэн хуса, хэдэн олон эхэ хонид аймагай колхозуудта худалдагдаһан байна.

Иимэ һайн үрэ дүн тус отарынхид бэлэхэнээр туйлаагүй. Эндэхи бүхы хонишод эбтэй, эетэйгээр, шударгыгаар ажалладаг. Хонишодоор гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Эндэ хори гаран наһатай Цыжэд Цыдендамбаева, Мидэгма Дымбрылова, Мидэгма Чимитова, Балдама Хандажапова, Долгаржап Дондокова, Дашима Салбаева гэгшэд хүдэлмэрилнэ.

—Нарин нооһотой, меринос үүлтэрэй хонидые харууһалха гээшэ нютагай үүлтэрэй хонидые харууһалхаһаа ондоо өөрсэ илгаатай. Нарин нооһотой хонидые үбэлэй сагта ехээр халуудуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй нооһоной шанар муудажа болохо юм,—гэжэ Гарма Буянтуевич хөөрэдэг.

Үбэлдөө тус отарынхид нарһан модоной шэлбүүһэ ехээр эдюулдэг юм. Гадна, үбһэ болон бусад тэжээлнүүдые хонидтоо эдюулхынгээ хажуугаар набшаһата тэжээл таһалгаряагүй үгэжэ байдаг.

Тэрэшэлэн овёс болон бусад концентрированнэ тэжээл үгэдэг. Минеральна тэжээл болохо дабһа, модоной хөө үйрүүлжэ хурьгалһаншье ба хурьгалхаяашье ябаһан хонидто үгэдэг байна.

Шэнэ түлнүүдые абажа эхилхэтээ сасуу силоснэ нүхэеэ нээжэ, хурьгалһан хонидтоо силос үгэдэг. Шэмэтэ тэжээл эдихэдээ хонидынь хараа байса һүтэй болодог, нарай хурьгад түргэнөөр түлжэдэг байна.

Мүн Гарма Буянтуевичын отарынхид хонидойнгоо уһалуурида үбэл зунгүй онсо анхаралаа табидаг. Мүнөө энэ отарынхид хонидоо бүлеэн уһаар уһалдаг.

Эхэ хонидойнгоо хурьгалжа эхилхын урда тээ, халуун намарһаа хойшо хонидойнгоо хурьгалха байрые дахин дахин шалгадаг, ээн ёһоор заһабарилдаг. Эдэ хонишод 4-дэхи жэлээ хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлнэ. Хурьгадые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ талаар тус отарын унипэй хонишод Мидэгма Дымбрылова, Долгаржап Дондокова гэгшэд ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой.

Нарин нооһотой хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гээшэ мүн лэ тон шухала хэрэг.

Гарма Буянтуевич Цыдыповэй хүтэлбэрилдэг отарынхидай ажалайнь амжалтанууд үндэрөөр сэгнэгдэбэ. Нүхэр Г. Цыдыпов 1955—56 онуудай хүдэлмэриин дүнгүүдээр Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшаар баталагдаһан, Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрээр дашарамдуулан РСФСР-эй болон БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнагдаһан байна.

Гарма Буянтуевич Цыдыповтэй сугтаа шахуу тус отарада хүдэлмэрилжэ эхилһэн хонишон Мидэгма Дымбрылова КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой ба аймгүйсэдкомой Грамота абаһан, үнэтэ шанда хүртэһэн байна.

Мүнөө тус отарынхид хонидоо тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө оролдожо байнхай. Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой уряае дэмжэжэ, 1958 ондо даалгагдаһан отарынгаа 100 эхэ хонин бүриин 150 хурьга абаха, хонин бүриһөө 7,0 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абаа.

Гарма Буянтуевич Цыдыпов КПСС-эй гэшүүндэ кандидат болонхой, «Үнэн» колхозойнгоо хонин һүрэгые бүри олон болгохын түлөө үсэд шангаар ажаллажа байна.

Б. Дымбрылов.

Үүлтэр һайжаруулха отара

Нёдондо жэлдэ манай колхоз хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулхын тулада гүрэнэй үүлтэртэ малай станциһаа 237 толгой «алтайн меринос» үүлтэрэй түлгэ хонидые асараа һэн. Тиигэжэ үүлтэртэ хонидой отара эмхидхэгдэһэн байна. Энэ отарые намда даалгажа үгэһэн юм.

Түрүүшын жэлдэ эдэ хонидые манай эндэхи үбэлэй хүйтэндэ бэлшээжэ һургаха гээшэ бэрхэтэйшэг байгаа. Тиибэшье үнгэрэгшэ жэлдэ һайхан үбһэ, зелёнко, силос һайса эдюулжэ байгаад, саһа багатай, эдинсэ һайн хагдатай газарта даддуулан адуулжа, үбэлжүүлээ һэм. Тиигэжэ эдэ хонидоо хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулаад, 1957 ондо хонин бүриһөө 6,7 килограмм нооһо хайшалһан байнаб.

Зундаа хонидоо бэлшээри һайнтай газарта адуулжа таргалуулаад, намаршаг тээ искусственна аргаар үрэжүүлһэн байгаабди. Мүнөө тэдэмни январь һарада бултадаа хурьгалхань.

Энэ жэлдэ хонидоймнай байра шэнээр баригдаа. Досоонь хони, хурьгадай байха таарамжатай зохидоор түхеэрэгдэһэн таһалганууд бии. Эртээнһээ хойшо би өөрөө хонидойнгоо байрын хана хаяаень һайса шабажа дулаалаа, хурьгатай хонидой доронь дэбдихэ һайн хохир зундаа обоолжо, бэлдээ һэм.

Мүнөө бүхэли үбэлдөө эдюулхэ үбһэ тэжээл трактораар шэрэжэ асарагданхай.

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой үүсхэлые һайшаан дэмжээд, 1958 ондо отарынгаа олонхи хонидые хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 150-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриһөө 7 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхайб. Хэлэһэндээ хүрэхын тулада улам эршэмтэйгээр ажаллахаб. Тииһээ тиитэрээ манай отара колхозойнгоо хонидой үүлтэр һайжаруулха үүргэтэй һэн туладань, тэдэнэйнгээ тооё түргөөр олошоруулха хүсэлэнтэйбди.

Ц. Д. Иванова, Хэжэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Рига. Хэрхэ, шара уһан болон бусад хэдэ хэдэн үбшэ аргалхада ехэ туһатай «Уродан» гэжэ эм № 3 Химфармзаводто хэгдэдэг болобо. Энэ эмые улам ехээр бүтээдэг болохын тулада завод үргэдхэгдэжэ, мүнөө үсын шэнэ түхеэрэлгэ тэндэ тодхогдожо байна. Часай туршада 1600 хэһэг «Уродан» бэлэн болгодог конвейер ашаглалгада оруулагдаа. Шэнэ жэлһээ эхилэн, 25 процентээр ехэ «Уродан» гаргагдадаг болохонь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Уродан» гэжэ эмые механизмын хүсөөр гаргалга харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Советскэ армиин солдат һурагшые абарба

АРХАНГЕЛЬСК, (ТАСС). Коряжемдахи дунда һургуулиин нэгэдэхи класста һурадаг Коля Епифанов Коряжемка гэжэ гол дээрэ конькигаар наадажа ябатараа, мүльһэн сүмэрөөд, тэрэ уһанда шэнгэжэ эхилһэн байгаа. Нютагтаа амаралтаар ерээд байһан солдат Леонид Фрейс хүнэй хуугайлхые дууламсаараа гол руу ерээд, шэнгэжэ байһан һурагшые уһанһаа гаргаа. Колиин түрэлхид Фрейсдэ ехэ баяр хүргэбэ.

Швециин судна абарагдаа

АРХАНГЕЛЬСК, (ТАСС). Архангельскһаа Норвегиин порт руу ошожо ябаһан «Вытегра» гэжэ советскэ пароход «Стефан» гэжэ Швециин судные абараа. Модо шэрэдэг энэ судныен рулинь гэмтэжэ, ехэ шанга һалхинда баруун урагшаа, хабсагай руу туугдажа ябаа. Швециин морягууд советскэ морягуудта ехэ баясхалан хүргэбэ.

Бүргэдтэй тулалдаан

ПРОКОПЬЕВСК, Кемеровскэ область. (ТАСС). Пенсидэ гараһан шахтёр А. Стариков өөрынгөө нүхэртэй город шадар агнуурида гараһан байгаа. Шандага агнахын зорилгоор эдэ хоёр ондо ондоо зүг руу шэглэһэн байба. Стариков шандага агнажа ябаха зуураа, туйлай томо бүргэдэй газарһаа дээхэнүүр элин ябахыень обёорбо. Энэ үбгэн бүргэдые буудамсаараа унаһан зүг тээшэнь шамдаба. Газарта унаһан шубуун ангуушанай дүтэ ерэн сасуунь урдаһаань даляа арбайлган гүйжэ ерээ. Энэ бүргэд ангуушаниие һабараараа сохижо унагаагаад, духа хасарыень һабардажа эхилбэ. Энэ үедэ Стариковһаа холо бэшэ ябаһан нүгөө нүхэрынь буугай абяа дууламсаараа гүйжэ ерээд, бүргэдые хутагаар хадхажа алаа.

Алагдаһан энэ бүргэдэй далинь 2 метр 52 сантиметр байгаа.

Владивосток. Владивостогто телевизионно центрын баригдахада, тэндэһээ хайша хайшаа 15—30 километрын газарта телевизорээр дамжуулга хаража болохо юм гэжэ зон һанадаг байгаа. Гэбэшье удангүй алар зуугаад километрын газарта дамжуулга хэгдэдэг болоо һэн. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрэй урда тээ эндэһээ «Северный полюс—6» станци руу дамжуулга хээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Владивостогой телевизионно центрын хүдэлмэрилэгшэд «Северный полюс—6» станциинхидта телевизорээр дамжуулга хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ТАНАЙХИН ТАРИЛГАДАА ХЭР БЭЛЭДХЭЛТЭЙБТА?

Хориин совхозойхид, хабар дүтэлөө гэжэ мэдэнэ гүт?

Оройһо тарянай ургасые дээшэлүүлхын тулада эртээнһээ түгэс һайнаар бэлэдхэжэ, агротехническэ саг болзор соонь, шанар һайнтайгаар хабарай тарилгые үнгэргэхэ хэрэгтэй ха юм. Мүн тарилгада бэлэдхэлэй үедэ ябуулагдаха ёһотой агротехническэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гэшэ тон шухала байна. Теэд энээниие һайса мэдэжэ байгаад, Хориин совхозой хүтэлбэрилэгшэд (директорынь нүхэр Доржиев, главна агрономынь нүхэр Мышинский) «хабар болотор холо хон даа» гэлдэжэ, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрие түргэдхэнэгүй, энэ шухала хэрэгые бодотоор хүтэлбэрилнэгүй. Тиимэһээ тус совхоздо хабарай тарилгада бэлэдхэлэй аали нобшоор ябуулагдажа байһаниие эндэ харуулая.

«ҮРДИНЭ БЭЭЭБДИ...»

Тарилгын хүдэлмэрие богони болзорто, шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ гэшэ трактор, машинанууд саг соогоо һайнаар заһабарилагдажа, һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэһэе, гүйсэд дулдыдаг. Гэбэшье, энэ совхозодо заһабарилагдаха ёһотой 29 тракторһаа хахадынь заһабарилагдаагүй. Мүн дүрбэдэхи кварталайнгаа түсэб холо дүүргээгүй үлөө.

— Заһабарилгын база муутай. Һаа, запасной частьнуудай дутамагһаа урагша ябагданагүй,—гэжэ МТМ-е даагша инженер-механик нүхэр Кузьмин хөөрэнэ.

Нүхэр Кузьминай хэлээшэ нэгэ талааран зүб. Яахадааб гэхэдэ, тус совхозой мастерскойнь хуушаржа муудашаһан, заһабари һайнаар хэхын аргагүй, техническэ ямаршье эрилтэдэ харюусахагүй байна. Тракторнуудые шэнэ, узловой аргаар заһабарилхын аргагүй юм. Мүнөө энэ МТМ-гэй алишье цех соо орохоодо хүйтэн, харанхы.

Эндэ 1956 ондо МТС-эй байхадань шэнэ типовой шулуун МТМ-гэй һуури табижа эхилһэн аад, совхоз болоходонь орхигдошоһон байна. Тиимэһээ республикын Хүдөө ажахын министерство энэ асуудалые түрүүшын ээлжээндэ шиидхэжэ, МТМ-гэй барилгые 1958 ондо үргэлжэлүүлхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Хэрбээ совхозой дирекци заһабарилгын хүдэлмэридэ эртээнһээ бэлэдхэжэ, энэ МТМ-гэй байра дулаалһан, сэбэрлэһэн байгаа һаань, даншье иимэ байхагүй һэн. Гадна, заһабарилгын үедэ механизаторнуудай ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй. Запасной частьнуудай үгыдэ шалтаад, механизаторнууд зарим үдэр ажалгүй үнжэдэг байха юм. Энээн тухайгаа механизаторнууд өөһэдөө хөөрэнэ.

Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые байра дээрэнь, фермэнүүдтэ заһабарилха ёһотой. Теэд фермэдэ энэ машинануудые заһабарилха дулаан гараж, мастерскойн үгы байһанһаа, газаа заһабарилха баатай болоод байнхай. Совхозой главна инженер нүхэр Машанов энэ хүдэлмэрие хангалтагүйе мэдэжэ байжа, бодото хэмжээ абанагүй. Мүнөө заһабарилагдаха ёһотой 43 плугай 14-иинь, сеялкэнүүдэй хахадынь заһабарилагдаа. Комбайн болон бусад машина үшөө заһабарилагданагүй.

Заһабарилгаа хэзээ дүүргэхэ байһанаа механизаторнууд мэдэнэгүй. Тэдэнэй дунда мүрысөөн эмхидхэгдээгүй байһаар.

— Тракторнуудаа март һарада заһабарилжа, дүүргэхэ бэшэ ха гүбди,—гэжэ МТМ-е даагша нүхэр Кузьмин энэ маргангяар мэдүүлнэ.

ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭНЬ ДУТУУ

Тус совхоз мүнөө хүрэтэр тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ хааж, сэбэрлэжэшье дүүргээгүй. Мүнөө үрэһэнэйнь 68,7 процентынь хааргданхай. Харин 3, 4, 6-дахи фермэнүүд бүришье бага үрэһэ хаанхай юм.

Бии байһан 13123 центнер үрэһэнэйнь 6135 центнерынь арилгагдажа, тарилгын шанарта хүргэгдэхэ, бэшэниинь андалдагдаха ёһотой байгаа. Теэд хабар болохые хүлеэгээд, алишье фермэнь үрэһэ андалдаха тухай юушье хэнэгүй. Тиихэдэ 6135 центнер үрэһэнэйнь оройдоо 600 шахуу центнерынь сэбэрлэгдээд байна. Совхоздо үрэһэ арилгаха «ОС-3», «ОСМ-37» гэжэ хоёр машина бии аад, нэгэниинь эбдэрхэй, нүгөөдэнь биратай юумэ хэнэгүй.

Илангаяа совхоз шэниисын, овёсой үрэһөөр ехэ дутуу. 2-дохи фермые эрхилэгшэ нүхэр Панченкэһээ «дутуу үрэһэеэ хайшан гэжэ олохобто» гэжэ асуухада:

—Байһан үрэһэеэ арилгаад байхадамнай, нэмэжэ хабар гүрэнһөө үгтэхэ бэшэ юм гү. Совхозоймнай ноёд мэдэжэ байгаа ааб даа,—гэжэ енгүүтэйгээр харюусана.

6, 3, 4-дэхи фермэнүүдтэ бии байһан үрэһэн сэбэрлэгдэнэгүй, муугаар хадагалагдана. Совхозой главна агроном нүхэр Мышинский фермэнүүдтээ ябажа, үрэһэ сэбэрлэхэ, хадагалха хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэхэ, хинан шалгаха үүргэеэ дүүргэнэгүй.

Мүн совхозой алишье фермэдэ тарян ажалай бригадынхидай, механизаторнуудай агротехническэ һуралсал эмхидхэгдэнэгүй. Тарялангай поли дээрэ саһа тогтоохо, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, 6-дахи фермэдэ (эрхилэгшэнь нүхэр М. Дондоков) нэгэшье центнер наг шэбхэ поли дээрэ гаргаагүй.

Урдань фермэнүүд шадар огород таридаг аад, мүнөө тэрэнээ болижо, совхозой центртэ огородой томодхогдоһон ажахы эмхидхэхэ гэжэ шиидээ юм. Тиимэһээ эндэ ехэ хүдэлмэри хэхэ, тусхай бригада байгуулха ёһотой. Гэбэшье, мүнөө бригадые эрхилхээр табигдаһан агроном нүхэр Кузнецоваһаа бэшэ хүн тэндэ үгы байһаар. Огород тариха газарта зуу гаран тонно наг шэбхэ шэрэгдээд, бэшэ хүдэлмэри хэгдээгүй. Совхоз хартаабхынгаа үрэһэнэй оройдоол 30 процентыень хаагаа. Бусад культурануудай үрэһэтэй болоогүй байһаар.

***

Эдэ горьтойхон дутагдалнуудаа дары усадхахын тулада зохихо хэмжээ дары абажа, ерэхэ хабарай тарилгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахые Хориин хониной совхозойхид оролдохо бээз. Хабар үдышье бэшэ, саг орой боложол байна гэжэ совхозойхидто һануулха хэрэгтэй.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Республикын колхозуудай тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөлгын ябаса тухай

1958 оной январиин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	1957 оной январиин 1-һээ 1958 оной январиин 1 хүрэтэр тарялан дээрэ наг шэбхэ гаргалга	Энэ үе соо сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргалга
Баргажанай	67,5	39,6
Байкало-Кударын	16,8	—
Бичурын	77,2	64,3
Зэдын	46,4	52,4
Яруунын	18,4	48,6
Заиграйн	61,8	68,1
Закаменай	25,1	100,5
Иволгын	84,3	82,3
Кабанскын	155,1	—
Хэжэнгын	14,4	59,7
Кударын	118,3	49,3
Курумканай	86,4	92,9
Кяхтын	20,9	—
Мухаршэбэрэй	85,3	42,5
Прибайкальска	67,3	45,3
Сэлэнгын	55,2	68,5
Тарбагатайн	93,3	120,2
Ториин	33,5	53,1
Түнхэнэй	105,3	141,1
Хориин	18,3	56,1

Түсэбһөө гадуур заһабарилба

Партиин ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдтэ бодото хэрэгээр харюусан, Ториин аймагай Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар ажаллажа, горьтойхон амжалта туйлаба.

Тэдэнэр дүрбэдэхи квартал соо трактор заһабарилха түсэбөө декабриин 20-до дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур олон трактор мастерскойдоо оруулаад, заһабарилжа байна. Бургалтайн механизаторнууд шэнэ жэлэй гаратар үшөө 9 трактор заһабарилха гэһэн зорилго урдаа табяад, тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Тиигээд трактор заһабарилгын жэлэй түсэбые 1958 оной февралиин 1 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абанхай. Тэрэшэлэн плуг, сеялкэ заһабарилха кварталайнгаа түсэбүүдые дүүргээ.

Заһабарилгын хүдэлмэридэ хамта 70-аад хүн хабаадуулагданхай. Тэдэнэр бултадаа эмхитэй һайнаар ажаллана. Заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан механизаторнуудай дунда трактористнар Александр, Вячеслав Селецкий, Бато Дашижапов, токарь Георгий Петров, слесарь Борис Кумаков, шэрээгшэ Дмитрий Шадрин, тракторист-түмэршэ дархан Санжа Токтохоев болон бусад үдэр бүхэнэйнгөө даалгабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Н Цыбенов.

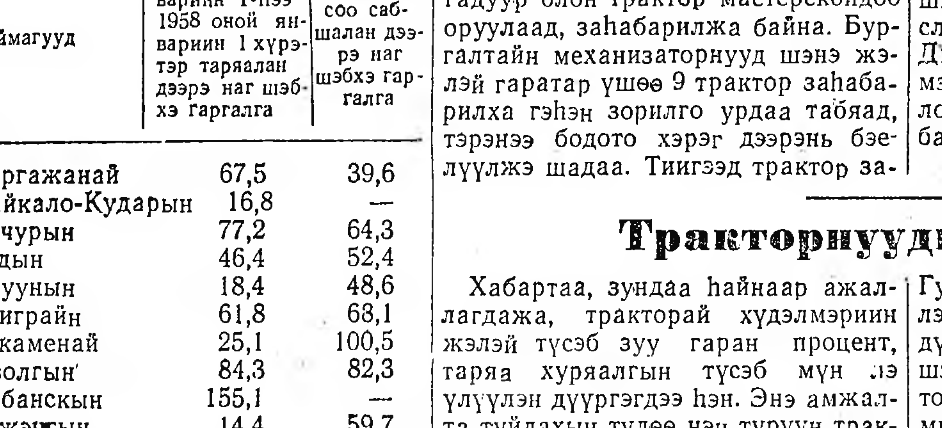
Тракторнууднай бэлэн

Хабартаа, зундаа һайнаар ажаллагдажа, тракторай хүдэлмэриин жэлэй түсэб зуу гаран процент, таряа хуряалгын түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Энэ амжалта туйлахын түлөө нэн түрүүн трактор машинануудаа һайса заһабарилһан байгаабди. Тэрэнэй ашаар тракторнууд олоороо хээрэ эбдэрхэеэ болижо, ажалаймнай бүтээсэ дээшэлһэн байха юм.

Манай бригадын гэшүүд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ ажаллаха зуураа, амжалта туйлаа. Трактористнууд А. Зверьев, П. Ангархаев, А. Шипицын, Н. Гульков гэгшэд газар хахалха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа. Тиихэдэ эдэнэр шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоһо горьтойхоноор алмалта хээ. Бригадамнай хамта дээрээ 418 килограмм түлишэ алмажа, МТС-эй механизаторнуудай дунда түрүү һуурида гараһан байха юм.

Мүнөө манай бригадын трактор, машинанууд булта заһабарилагдажа дүүрээд, полидо гарахаар бэлэн болоод байнхай.

М. Зверьев, Хэрэнэй МТС-эй 9-дэхи тракторна бригадын бригадир.

Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхоз хабарайнгаа тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтажа байна. Эндэ тарянай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр сэбэрлэгдэжэ, хадагалагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнээр баригдажа, ерэхэ хабар ашаглалгада үгтэхөө байһан полевой стан. Энэ байшан соо эдеэ хоол бэлдэхэ таһаг, улаан булан, эдеэлхэ, унтаха таһалганууд бии юм.

С. Будаевай фото.

МАНТАЙ МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТЬДО

Манай республикатай мүрысэдэг Читын область шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһанай, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болоһоной түлөө **Ленинэй орденоор шагнагдаа.** Эдэ үдэрнүүдтэ областиин ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлжэ байнад.

Һүүлэй хоёр—гурбан жэлэй туршада областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүд мал ажалаа хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ехэ амжалта туйлаа. Энэ үе соо шэнэ газар элдүүрилэн, һайса ашаглан нооһо, һү, мяха болон бусад зүйлнүүдые ехээр абадаг болоһон байна. 1953 ондо областиин тарилгын газарайнь талмай 613 мянган гектар байһан һаа, 1957 ондо нэгэ миллион 17 мянган гектар болоо. 1953 ондо областиин колхозууд, совхозууд нэгэ миллион 972 мянган хонитой байһан һаа, 1957 ондо хоёр миллион 600 мянган толгой хонитой болоо. 1953 ондо **3200 тонно нооһо** гүрэндэ тушааһан һаа, 1957 ондо **6817 тонно нооһо** тушаагаа. Тэрэнэй 75,4 процентнь нарин, нарибтар нооһон байгаа. Областиин колхозууд, совхозууд энэ үе соо оройһо таряа, һү, мяха хоёр дахин шахуу ехээр гүрэндэ тушаагаа.

Читын областиин үргэн элдин тала дайдаар хэдэн арбаад мянган хонитой ажахынууд олон. Эдэнэр Ставрополиин колхозууд, совхозуудһаа дутуугүйгөөр нооһо хайшалдаг. Жэшээнь, Чернышевскэ районой «Комсомолец» совхоз гушаад мянган хонитой юм. Мүнөө жэлдэ дунда зэргээр хонин бүриһөө 5,5 килограмм нооһо хайшалба. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный Великан» совхозууд хонин бүриһөө 5 килограммһаа дээшэ нооһо хайшаланхай.

1953 ондо областиин колхозууд, совхозууд 177,5 миллион түхэригэй олзо олоһон һаа, 1957 ондо—450 миллион түхэригэй олзо доход, тэрэ тоодо 350 миллион түхэригынь мал ажалһаа, 202 миллион түхэригынь хони үсхэбэрилгэһөө ороо юм.

Дээрэһээ доошоо: Социалистическэ Ажалай Геройнууд: Борзиин районой «Красный Великан» совхозой ахалагша хонишон **Базар Баянов** олон жэлдэ хони хаража ябахадаа ехэ амжалта туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга абажа томо болгоо, хонин бүхэнһөө 6,5 килограмм нарин нооһо хайшалаа. Чернышевскэ районой «Комсомолец» совхозой хонишон **Дмитрий Северьянович Мирсанов** нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 123 хурьга абаа, хонин бүхэнһөө 6,4 килограмм нооһо хайшалаа. Агын округой Могойтын районой «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон **Бальжима Доржиева.**

М. Чащинай зураг.

ГУРБАН ЖЭЛ СОО ХОНИДОЙНГОО ТООЕ 80 ПРОЦЕНТ НЭМЭЭГЭЭ

Харашэбэрэй (Могойто) Кировэй нэрэмжэтэ колхоз малдаа үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэдэг болохын тула ехэ хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ **«Забайкальский рабочий»** газетэ бэшэнэ. Шэнэ газар элдүүрилһэнэй ашаар таряанайнгаа талмайе таба мянга шахуу гектар болгоо. Хонидто эдюулхэ овёс ехээр таридаг болоһон байна. Тиигэһэнэй ашаар 1954 онһоо хойшо хонидойнгоо тоое 16000 толгойгоор гэхэ гү, али 80 процент олошоруулаа. Мүнөө 36 мянган хонитой болонхой. Энэл гурбан жэл соо хоёр хахад дахин ехэ нооһо абадаг болоо. Мүнөө жэл элдүүриингээ газарай 100 гектар бүридэ 336 килограмм нооһо абаба. Хонин ажалаа хүгжөөһэнэй ашаар колхозой олзо доход мүнөө жэлдэ 6,5 миллион түхэриг болохо юм.

Олзо орошынгоо нэмэхэтэй хамта, барилгын хүдэлмэри ехээр эрхилдэг болоо. Һүүлэй гурбан жэл соо 200 гаран байрын гэр, долоон жэлэй һургуулиин байшан баригдаа. Малай байра олоор бодхоогдобо.

Саашадаа хонидые бүри олоор үсхэбэрилхэ, нооһо, мяха үшөө ехээр абадаг болохо гэжэ хараална. 1960 ондо 55 мянган хонитой болохо, нарин, нарибтар нооһо 1957 онойхиһоо 2,5 дахин ехээр абаха гэжэ шиидэнхэй.

ДҮЙ ДҮРШЭЛТЭЙНЬ ТАНИЛСАНА

Оренбургын областиин делегаци Читын областиин малшадай дүй дүршэлтэй танилсахаяа декабрь соо ерээ. Эдэнэрэй дунда колхозуудай түрүүлэгшэнэр, зоотехнигүүд, хонишод, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд бии юм. Эдэнэр хоёр бүлэг боложо хубаараад, нэгэниинь—Агын округ, Борзиин район, нүгөөдүүлынь—Чернышевскэ район гараһан байна.

Агын, Борзиин, Чернышевскэ районуудай эрхим ажахынуудтай хонишодой дүршэлтэй тэдэнэр танилсаа. Хонидые түхэреэн жэл соо адуулдаг аргатай, хотон бариха, хонидые хараха аргатай танилсаһан байна. Овёс таряад, тэрээн дээрэ хонидые бэлшээдэг арга тэдэнэрые ехээр һонирхуулаа.

НООҺО ХАЙШАЛАН АБАЛГАЯА 750 ГРАММААР НЭМЭЭГЭЭ

Петровско-заводой районой «Сибирь» колхозой хонишод хонин бүриһөө 3,950 килограмм нооһо хайшалаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 750 граммаар дээшээ болоно. Эдэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа, томо болгоо. Энэ жэлдэ тушааһан нооһоной 70 процентнь нарин ба нарибтар байгаа.

Тус колхозой хониной фермэдэ олонхинь залуушуул хүдэлдэг. Комсомолшууд Ф. Яковлева, М. Шекунова долоон жэлэй һургуули дүүргэмсээрээ хонишод болонхой юм.

Эндэхи хонишод 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха зорилго табяад, хүдэлжэ байна.

ҮШӨӨ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ ГЭЖЭ ШИИДЭНХЭЙ

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болоһонойнгоо түлөө Шилкын район РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Районой ажалшад иимэ шагнал абаһандаа ехээр баярлан, үшөө һайнаар хүдэлхөөр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлээ һэн.

Энээнэй һүүлээр уданшьегүй областиингоо Ленинэй орденоор шагнуулхадань баяр дээрэ баяр болоо бэлэй. Областиин ажалшад, тэрэ тоодо Шилкын районойхид бүри һайнаар хүдэлхэ гэжэ шиидэнхэй. Социалистическэ Ажалай Герой «Заветы Ильича» колхозой ахалагша һаалишан А. Золотухина үндэр дээдэ шагналда эрхим ажалаар харюусахабди гэжэ районой ажалшадай үмэнэһөө газетэдэ бэшэнэ. Мүнөө жэлдэ энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 4000 литр һү һаахань, хойто жэлдэ 4200 литр һааха уялга абаа. Геройн хүдэлдэг фермын һаалишад бүри ехээр һү һааха уялга абанхай ажаллажа байнад.

ДОРЖО БАЛЬЖАНОВАЙ ОТАРА

Орьёл, торьёл хада ууланууд саһан сагаан малгайгаа үмдэжэрхинхэй, хойно хойноһоон дабхаряатан холоһоо ялбайлдан харагдана. Эдэ хадануудай хормойгоор, жалга жаамануудаар, Городок город ошохо замдаа, Юхтын дабаа дабажархёод, саашалжа ябахада, баруун хойто боориин хормойдо түхеэрэгдэһэн хониной шэнэхэн дал харагдаха.

Энэ хадаа Закаменай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой хониной нэгэ отарын байра гээшэ. Бүри хажуудань дүтэлжэ ошоходо, байрын шэнэхэн гэр хашаа хорёодо үбһэ, һолоомо зелёнконь аятай зохидоор сомогдонхой харагдана. «Г» үзэгые һажаажа баригдаһан далай игаабари талада һүрэг хонид хүхэ… зелёнко элижэ, тэниилдэн байна. Тэдэнэй дундуур хоёр эхэнэр хойшо урагшаа гэшхэлдэжэ, ханалтайгаар хонидоо үзэнэ. «Энэл мүнөөдэр хурьгалхань даа» гэлдэжэ байгаад зарим хонидоо нүгөө хашаан руу оруулна.

Тиигэһээр байтар багахан добуунай саанаһаа хэдэн зуугаад хони горхоной эрьеһээ умдаа харюулаад, бэе бэеэ намнаһалдан хатаран, оодор табиһаар, тарган өөхэлиг һүүлнүүдээ хоёр тээшэнь һаглалзуулһаар ерэбэ. Тэдэнэй хойноһоо үндэршэг бэетэй, харашаг шарайтай хүн;—Дыжа-ат, хэды хонимнай мүнөөдэр хурьгалхань бэ?—гэһээр үбһэнэйнгээ хашаан руу ороошобо.

- Хурьгалха гэжэ илгаһан хониднн арбан долоо болоод байна,—гэжэ һамганайнгаа харюусахада, отарые даагша Доржо Дамбаевич Бальжанов хүхюутэйгээр:—хурьгалха хонидтоо зелёнко үгэжэрхиө,—гээд, модон асаяа нэр дэргүй арбалзуулан, гартаа хүсэ орошоһон мэтэ, үндэр хашаан дээгүүр обоо собоо зелёнко шэдэжэрхинэ.

Энэ отарынхид үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо зуун арбан хурьга абаад, мүнөөдэр үшөө хорин хурьганай түрэхые хүлеэжэ, ехэл сүлөө забдагүй хүдэлмэрилжэ байһан байгаа.

—Доржо Дамбаевич, таамнай хэр үнинэй хонишоноор хүдэлмэрилжэ байнат?—гэжэ отарые даагшада хандахада:—Үгы даа, оройдоол гурбадахи жэлээ,—гэжэ тэрэ харюусаба.

Үнэхөөрөөшье, урзанда жэл нүхэр Бальжанов колхозойнгоо правлениин гэшүүнээр хүдэлмэрилжэ байхадаа, «мал ажалда олоороо ошоё» гэһэн уряа гаргаад, хонишон болохоёо правленидээ гүйлта барёа һэн. Тэрэ сагһаа хойшо ажалдаа оролдосотой энэ хонишон урдань ашаг шэмэ багатай, удаанаар үдэжэ байһан нэгэ отарые тад ондоо болгобо.

Үнгэрэгшэ жэл отарынхид 440 хониноойнгоо толгой бүриһөө 2 килограмм 300 грамм нооһо хайшалаа, 370 эхэ хонинһоо 522 хурьга абажа, ехэхэн амжалта туйлаа. Нёдондо үбэл абтаһан хурьгадынь нэгэшье толгойн гарзагүйгөөр зунай үедэ ондоо отарада тушаагдаа.

Ажалша бэрхэ хонишон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй заабарие, ном, газетэдэ бэшэгдэһэн түрүү хонишодой дүй дүршэлые сүлөөтэй сагтаа ходо хаража, өөрынгөө ажалтай жэшэжэ байдаг юм.

—Һаяхан «Бурят-Монголой үнэн» газетын хуудаһанһаа Борьёгой совхозой зоотехнигэй статьяе уншажа, ехээр зүбшөөгөөб,—гээд хонишон Бальжанов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:— Хонидые зелёнкын һуури дээрэ харюулхада ехэл һайн даа. Статья соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, хонид олоороо эхирлэхэшье, тобир тарганшье байха. Теэд манай колхоз хонидойнгоо үбэлжөөндэ дүтэ зелёнко таридаггүйнь гэмшэлтэй. Үнгэрһэн жэл ондоо газарта байрлахадаа хонидоо зелёнкын һуури дээрэ ходо харюулжа байгааб. Харин мүнөө жэл Бага-Хужартада нүүжэ түбхинэхэдэмни ойро тойрон зелёнко таригдаагүй байшоо. Энээн тушаа эртээнһээ һанаата боложо байхыень правленидэ дуулгагдаһаншье һаа, хэмжээн абтаагүй,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Намар эртэ 400 шахуу эхэ хониндо искусственна үрэжүүлгэ хэгдэһэнэй ашаар, энэ отарынхид хонидоо үбэл эртэ түрүүлжэ, хүлеэжэ байһан хурьгадаа абаад, февраль һарын хоёрдохи хахад болотор хонидоо хоёрдохёо үрэжүүлээ.

Мүнөө үедэ республикын хонишодой жэшээгээр хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абаха, хонин бүриһөө 2 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялга абаад, эршэ хүсэеэ улам нэмээн, тэдэнэр зоримгойгоор ажаллажа байнхай.

М. Гончиков.

Үрэжэлэй бригадын культбаза

Манай культурын гуламтанууд

...зой 70-аад шахуу отар, ...үүртэ Баян голой та... ...раагданхай юм. Адуу мал... ...лһээ жэлдэ олошордог, ...гүүртэ, отаранууд бии ... Тэндэ ажаллажа бай... ...лшадай ажабайдал һай... тэдэнэй культурна эрилтэ... ...ь дээшэлнэ. Энэншье ойлго... Долоон жэлэй, дунда һургуу... ...ые дүүргэһэн хүбүүд, баса... ...л ажал дээрэ ерэжэ хүдэлнэ. ...сүлөөтэй сагаа культур... ...нгэргэхэ хүсэлэнтэй. Мүн ...ал болоһон колхознигууд... ...льтурно-гэгээрэлэй хүдэлмэ... ...кэ эрилтэ табидаг болонхой. ...эрилтэнүүдые хангаха хэрэг... ...ьтбазануудай тон ехэ үүргэ... ...һаниинь бусад аймагуудта ...эгдэһэн культбазануудай ...эриин дүй дүршэлһөө хараг... Энээниие хараадаа абажа ...до Соёл, Үрэжэл, урзанда ...һан гэжэ нютагуудта культ... ...удые, 5 ондоо газарта улаан ...уудые эмхидхэһэн байнабди. ...базануудай дэргэдэ эхин ...ли, бани, магазин, медпункт ...аа һэн. Колхозой центртэ ...урын байшан хүдэлмэрилнэ. ...е даагшадаар эдэбхи үүсхэл... ...оммунистнууд болон комсо... ...уд томилогдоһон байна.

...э соёл культурын гуламта... ...е эмхидхэһэнһээмнай хойшо ...фермэ, гүүртэ, отарануудта ...р ... толгойнууд дунда ниитэ-по... ...нтнерс... ...ахa гэхэ, ...турно-гэгээ... ...өөтэй ...хэнэ. Даллес ...тэды һай... ...ыһа ...дээ өөрынгөө ... боло... бүтээсэ

...шадай культурна эрилтые ...ар хангахын тула культбаза... улаан булангуудай хоорондо ...рс үнгэргэһэн байнабди. Ту... ...эн культбазада 300 тухэриг, ...лһэн улаан буланда 150 тухэ... ...үнгэ үгэхөөр шиидхэгдэһэн Үнгэрһэн 3 һарын дүн һаяхан ...гдажа, Үрэжэлэй культбазада барюулагдаһан байна. Культ... ...е даагша комсомол басаган ...дия Цыдыпова ковёроор, ...айханай самодеятельностьдэ ...китэйгээр хабаадагша Степан ...аев—шатараар, галстугаар, ...р дуунуудые дууладаг Мария ...зова—үнэтэй одеколоноор ...агдаа һэн. Иигэжэ конкурс ...гэжэ байхада культбазые ...шад, культбазын эдэбхитэд бү... ...айнаар хүдэлмэреэ ябуулха бо...

...сад культбазануудта орходоо ...кэлэй культбазын хүдэлмэриие ...гаяа тэмдэглэмээр. Тэрэниие ...ша Клавдия Цыдыпова ажал... үнэн зүрхэнһөө хандажа, ...тбазаяа культурын бодото гу...ламта болгохын түлөө оролдоно.

Маргалантын улаан булан мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ нютагта коммунист Радна Будаевай даадаг отаранууд байражанхай. Агитаторнууд Жамсаран Жалсараев, Мунко Жамбалов хонишодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Мүнөө эндэхи хонишод хонидоо һайнаар үбэлжүүлжэ, шэнэ түл абажа байхынгаа хажуугаар сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ. Мүн Соёлой, Хара уһанай культбазанууд, үүлтэртэ үнеэдэй фермын дэргэдэхи улаан булан муу бэшээр ажаллана.

Культбазанууд, улаан булангуудта һара бүри малшадай үдэр эмхидхэгдэжэ, үнгэрһэн һарын дүнгүүдые гарганабди, малшадай урда шэнэ зорилгонуудые табинабди. Түрүү малшадта шан барюулагдана. Культбазануудта «Аман үгын журнал», «Асуудал ба харюугай үдэшэ» гэхэ мэтэ үнгэргэгдэнэ. Агитаторнуудай, культбаза болон улаан булан даагшадай семинар һара бүри үнгэргэгдэнэ.

Колхозой Культурын байшан (директорынь нүхэр Баторов) колхознигуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг, культбазануудтаа туһалдаг юм. Эндэ 65 хүнһөө бүридэһэн уранһайханай самодеятельностиин кружок хүдэлнэ. Энээниие баянист Владимир Соколов хүтэлбэрилнэ. Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэд культбазануудтаа уранһайханай самодеятельность эмхидхээд, тэндэ ошожо репетици хэдэг.

Колхозой правлени культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ехэ анхарал табидаг. Гансал үнгэрэгшэ жэлдэ энээндэ 60 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриие колхознигуудай дунда һайнаар ябуулһанай ашаар, колхознай баяжажа, адуу малаа үсхэжэ байна. Нёдондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 219 килограмм нооһон хайшалагдаа, үнеэн бүриһөө 1100 литр һүн һаагдаа. Шэнэ жэлдэ 600 центнер нооһо абахаар, үнеэн бүриһөө 1300 литр һүн һаагдахаар хараалагдана.

Энэ хүндэтэй зорилгоёо бэелүүлхын тула малшадайнгаа культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангаха, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри һайжаруулха болонобди. Тиигэжэ ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой VIII пленумэй шиидхэбэри дүүргэлтэ болгохо уялгатайбди.

С. Санжиев, колхозой парторганизациин секретарь.

Культбаза соо

Нажартаашье саһан малгайтай байдаг Баргажанай үндэр ууланууд үдэшэын наранай туяанда сайбалзан харагдана. Хойто урда хадануудай хоорондуур зүүлжээ баруулжаа хабтайһан Баян голой ууҗам тала нэмжынэ. Адуу малаар олон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 70-аад шахуу отара, гүүртэнүүдэй байранууд энэ талын дундуур таран, эндэ тэндэ тобойлдон харагдана.

Колхозой гол буусаһаа 10-аад километрын газарта һууриҗаһан Үрэжэл гэжэ нютагта дүтэлхэ бүримнай шэнэ гэрнүүд, малай типовой байранууд аржын харагдажа эхилбэ. Эдэнэй дунда «Культбаза» гэһэн гаршагтай томохон байшан, эхин һургуули, магазин, бани гэхэ мэтэ бии.

— Үрэжэлэй культбаза 2-дохи комплексно бригадын 6 гүүртэ болон гахайн фермэнүүдэй, мүн дүтын отарануудай малшадай культурна эрилтэнүүдые хангадаг юм,—гэжэ Баян голой Культурын байшангай директор нүхэр Баторов культбазын газаа буухадаа хэлэбэ.

Культбазын байшан соо ороходомнай дунда зэргын бэетэй, түхэрёэн сагаан шарайтай басаган угтажа мэндэшэлбэ. Энэмнай культбазые даагша комсомолка Клавдия Цыдыпова байба. Клава нёдондо арбадахи класс дүүргээд, колхоздоо ажаллаха гэжэ шиидээ һэн. Тиигэжэ культбазые даагшаар томилогдоо бэлэй. Тэрэ гэһээр шуран шударгы басаган культбазаа соёл культурын бодото гуламта болгохын түлөө ехэхэн үүсхэл оролдолго гаргаа.

Культбазын байшан зохид һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Сценын хажуудахи столнууд дээрэ центральна, республикын, аймагай газетэнүүд, «Крокодил», «Крестьянка» болон бусад журналнууд, шатар, домино гэхэ мэтэ табяатай. «Арад парти хоёр нягта холбоотой», «Большевигууд, тэдэнэй ажал хэрэг» гэһэн фотомонтажууд, «Һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэе» гэһэн, мүн бусадшье уряа лозунгнууд ханада хадаатай. Комплексно бригадын һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй һарын дүнгүүдые харуулһан бюллетень, арбан хоногто хэн һаалишанай түрүүлжэ, хэнэй хожомдожо ябаһаниие харуулһан хуудаһан, олон тиражтайгаар гарадаг «Баян гол» гэжэ колхозой газетэ тэндэ зохидоор үлгэгдэнхэй. Колхозой холын хараата түсэбые гоё һайханаар зураглан харуулһан панно байна.

Баруун хойто буланда «Родина» радиоприемник тодхогдонхой. Тэндэһээ гоё һайхан хүгжэм зэдэлнэ. Хажуудань нүүдэл библиотекын шкаф соо элдэб номууд харагдана. Хирэ хирэ болоод лэ номуудынь һэлгэгдэжэ байдаг. Тиимэһээ малшад дуратай номуудаа абажа уншаха аргатай. Һаяхан шэнэ биллиард табигдаа.

— Эндэмнай магазиншье, һургуулишье, банишье бии. Тиимэһээ колхозой центрһээ врач Валентина Михайловна Лапина четверг бүри ерэжэ, медицинскэ туһаламжа үзүүлнэ, ариг сэбэр сахилгые шалгана. Һаядаа медпунктшье байгуулагдаха,—гэжэ культбазые даагша хөөрэнэ.

Иигэжэ Клаватай ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэлдэжэ байтарнай саг түргэнөөр үнгэржэ, орой болоод, культбазада хүнүүд сугларжа эхилбэ. Зариман столдо һуужа, шатар табина, нүгөөдүүлынь шэнэ газетэнүүдые уншана, радио шагнана.

— За, нүхэд, репетициеэ эхилэе,—гэжэ Культурын байшангай уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ Владимир Соколов тэдээндэ хандана. Энэ үдэшэлэн уранһайханай самодеятельностиин ээлжээтэ репетици болохо ёһотой байгаа.

Колхозойнгоо баялигые арьбадхахын тула үдэр һүнигүй оролдожо ябаһан малшад үдэшэ орой болотор культбазада зохид һайнаар амарна.

Үрэжэлэй малшадай ажал хүдэлмэри тухай, сүлөөтэй сагтаа ямараар амардаг тухайнь энэ хуудаһанда бэшэгдэбэ.

А. Бадаев, манай тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үүлтэртэ үнеэдэй гүүртын малшад ажалайнгаа һүүлээр улаан буландаа амаржа байна.

Бидэндэ эдэбхитэд туһалдаг

Үрэжэлдэмнай 1955 ондо культбаза эмхидхэгдэһэн юм. Түрүүшээртээ культбазамнай тусгаар байшангүй байжа, нэгэ заахан гэртэ хүдэлмэреэ эмхидхэжэ эхилээ һэн. Тэндэ алибаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын аргагүй байһан юм. Харин колхознай урзанда 100 шахуу хүнэй һууритай шэнэ байшан, һургуули, бани, магазин бариһан байна.

Һүүлэй үедэ бидэнэр культбазынгаа хүдэлмэриие зохидоор эмхидхэжэ, малшадайнгаа культурна эрилтыень хангаха талаар зарим тэды дүршэлтэй болообди. Энээн тухай хэлэхэдэ иимэ байна. Культбазынгаа байшан хододоо һаруул, сэбэр байлгахын, хүнэй ёһотой һайнаар амаржа, газетэ, журнал уншажа, шатар, даамаар наадажа һуухаар болгохын түлөө оролдодог байнабди. Тиимын тула бригадын залуушуул болон комсомолшууд өөһэдөө культбазынгаа байшангые заһабарилдаг, дулаалдаг, газаа досоохиинь гоёодог, шэмэглэдэг байна.

Малшадай культурна эрилтые һайнаар хангахын, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулхын тулада культбазамнай хүдэлмэреэ һонирхолтойгоор эмхидхэхые оролдоно. Энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэд олоор хабаадуулагдана. Арба гаран малшадһаа бүридэһэн самодеятельностиин коллектив культбазадамнай ажалладаг болоо. Энэ коллектив бригадынхидтаа һонирхолтой концертнүүдые харуулна. Жэшээнь, намарһаа хойшо «Гроза района», «Та, которую искали» гэһэн хоёр зүжэг харуулагдаа.

Мүнөө шэнэ зүжэг бэлдэгдэжэ байнхай. Самодеятельностиин хүдэлмэридэ Баян голой Культурын байшангай хүдэлмэрилэгшэд һайнаар туһална. Мүн культбазымнай эдэбхитэд үдэшэндөө зоной суглархада газетэ, журналнуудай шэнэ һонинуудые уншажа үгэдэг, ёохор наада эмхидхэдэг юм.

Культбазадамнай үдэшэ бүри элдэб янзын хүдэлмэри эмхидхэгдэнэ. Һара бүридэ 5—6 дахин кино, 2—3 дахин концерт гү, али зүжэг наадан харуулагдана, 6—7 дахин лекци, хөөрэлдөөн болодог.

Малшадай дунда һонирхолтой лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэхэдөө, колхозой хүтэлбэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые болон багшанарые хабаадуулдаг байнабди. Жэшээнь, колхозой партийна организациин секретарь С. Санжиев «Манай шэнэ жэлэй зорилгонууд», ветврач Б. Монтоев «Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга», багша Б. Будаев «Хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 1000 дахин тойробо», Культурын байшангай директор В. Баторов «Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнэй баталан абаһан Деклараци, эб найрамдалай Манифест» гэһэн лекци, элидхэлнүүдые һонирхолтойгоор уншаһан байна.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ эмхидхэхэдээ тэрэнээ бригадынгаа ажал хүдэлмэритэй нягтаар холбодуулхые хүсэнэбди. Культбазын байшан соо малшадай хэжэ байһан хүдэлмэриие харуулһан показателиин доска, «Дайшалхы хуудаһанууд», «Молни», малшадые ажал хэрэгтэнь уряалһан тодорхой лозунгнууд бии. Агитаторнууднай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө эдэ бүгэдые шадамараар хэрэглэжэ, сугларагшадые һонирхуулдаг байна.

Һара бүриин үнгэрхэтэй сасуу, культбазадамнай «Малшадай үдэр» болодог. Энэ үдэртэ бидэнэр эртээнһээ бэлэдхэдэгбди. Культбазымнай эдэбхитэд сугларагшадай эрилтыень хүсэд хангахын тула оролдодог. Энэ үдэр банияа түлидэг, һонирхолтой кино гү, али концерт харуулдаг, библиотекынгээ номуудые хубаадаг, элдэб наада эмхидхэдэг байнабди.

Культбазынгаа хүдэлмэриие саашадаа бүри һайжаруулха ёһотойбди. Манай хүдэлмэридэ үшөө олон дутагдал бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, культбазымнай дэргэдэ уншалгын тусгаар таһалга бии болгогдохо байһан аад, тэрэмнай үшөө бүтэнэгүй. Мүн өөһэдымнайшье хүдэлмэридэ олон дутагдал бии. Эдээниие түргэн зайсуулжа, үбэлжэлгээ эмхитэйгээр үнгэргэхэ, һү, мяха, тоһо ехээр абахын түлөө тэмсэжэ байһан малшадайнгаа эрилтые хангаха гээшэ манай нангин уялга болоно.

К. Цыдыпова, Үрэжэлэй культбазые даагша.

Амарха, ажаллахадашье урматай

..., мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүр... ...н талаар ойрын жэлнүүдтэ США-е ...кэ тухай манай партиин табиһан зо... ...ые бэелүүлхын тулада хүдөө ...ын хүдэлмэришэд хаа хаанагүй ...шангаар тэмсэжэ байна.

...имэһээ манай комплексно бригадын ...ишад хаба шадалаараа оролдожо, ...рэгшэ жэлдэ зарим тэды амжалта ...аа. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ һү һааха ...б хододоо дүүргэгдэдэггүй байбал, ... ондо манай һаалишад түсэбөө ... процент дүүргэбэ. Би өөрөө үнгэ... ...э жэлдэ 11 үнеэ даажа абаад бай... ...а, үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаа... ...гэһэн социалистическэ уялга абаа ... Энэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, үн... ...гшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1785 литр ...һаагааб.

...үнөө жэл һү һаалгаяа бүри ехээр ...лүүлхэ зорилготойб. Тиин би даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1900 литр һү һааха уялга абааб. Энэ уялгаяа дүүргэхын тулада үбэлэй сагта зунайхиһаа дутуугүй һү һааха болоноб. Хэрбээ үнеэдэй харууһа ба эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэбэл, һүнэй ехээр һаагдаха байһаниинь лабтай.

Бидэ, һаалишад, мүнөө үедэ һү ехээр һааха бүхы арга боломжотойбди. Ниитымнай адуу мал һайн байра ба тэжээлээр хангагдана, малшадай байра байдал жэл бүри һайжарна. Бидэнэр, һаалишад, үдэшэнь культбазадаа ерэжэ, кино, концерт харадаг, лекци, элидхэл шагнадаг, ном, газетэ уншадаг байнабди. Сүлөөтэй сагтаа иигэжэ амараад, ажаллахадашье урматай.

А. Очирова, Үрэжэлэй гүүртын ахалагша һаалишан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор нүхэр Задуева колхозойнгоо холын хараата түсэб...хай һаалишадта хөөрэжэ байна.

Һаалишадай уялга

Манай комплексно бригада колхоз соогоо эгээл томонь юм. Бригадымнай ажахын гол һалбаринь мал ажал болоно. Эндэ олон хүн хүдэлнэ. Тиимэһээ тэдэнэй ажаһуудалай, культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ онсо анхарал табинабди. Энэ зорилгоор 3 жэлэй урда тээ эндээ культбаза нээгээ һэмди.

Үнгэрһэн жэл мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 100 процент дүүргээбди. Үнеэдэй 6 гүүртэ, залуу малай 2 гүүртэ Харлиг, Жаргаланта, Яһы гэжэ газарнуудаар байражанхай. Шахагдажа байһан, мүн түрэхэ гахайнууднай илгагдажа, хоёр ондоо газарта байрлана. Мүнөө мал ажал дээрэ 35 һаалишад, 8 мал адуулагшад, 20 гаран малшад ажаллажа байна.

Манай бригадынхид шэнэ, 1958 ониие муу бэшээр угтаба. Жэшээнь, 1957 ондо нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ хамта 424 мянга шахуу литр һү һааха уялгатай байһан аад, 487 мянга шахуу литр һү һаажа, абаһан уялгаяа 115 процент дүүргээбди. Тиихэдэ зарим һаалишад бүришье һайнаар ажаллаа. Ахалагша һаалишан Дарима Бубеевагай даажа байһан гүүртын нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 800 литр һаагдахын орондо 1140 литр һүн һаагдаа. Тиихэдэ Аврора Очировагай даажа байһан гүүртынхид үнеэн бүриһөө 900 литр һү һаахын орондо 1420 литр һааба. Бригадын түрүү һаалишад Бальжима Бадмаева, Дарима Бубеева, Санжи Гармаева, Аврора Очирова болон бусад үнеэн бүриһөө 800—1200 литр һү һааха уялга абаһан аад, 1250—1785 литр һү һаагаа. Тэрэшэлэн гахайшаднай мяха абаха уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, 218 центнер мяханай орондо 225 центнер гүрэндэ тушааба.

Манай һаалишад 1958 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 литр һү һааха гү, али һү һаалгаяа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 1,5 дахин дээшэлүүлхэ уялга абаа. Тиихэдэ түрүү һаалишад М. Базарова, Д. Бубеева, Б. Бадмаева, С. Гармаева, А. Очирова болон бусад үнеэн бүриһөө 1300—1900 литр һү һааха уялга абаһан байна.

Шэнэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада ажалай эмхидхэлые бүри һайжаруулха, малшадай байра байдалда онсо анхарал хандуулха, тэдэнэрэй культурна эрилтыень дүүрэн хангаха уялгатайбди.

Л. Гармаев, 2-дохи комплексно бригадын бригадир.

Агитатор байха гээшэ хүндэтэй хэрэг

Би гурбадахи жэлээ комплексно бригадын ветеринарна фельдшерээр хүдэлжэ байнхайб. Гүүртэ, отаранууд дээгүүр хододоо ябажа байдагыемни хараада абажа, колхозой парторганизаци намайе 1955 ондо агитатораар томилһон юм. Намда һаалиин хоёр гүүртэ даалгагданхай.

Парти, правительствын шиидхэбэринүүд тухай, манай орон дотор боложо байһан һонин тухай, өөһэдынгөө колхозой отара, гүүртэнүүдэй урда табиһан ажахын ээлжээтэ зорилго тухай малшадта ойлгосотойгоор хэлэхые оролдодогби. Тиимэһээ Үрэжэлэй культбазада малшадай дунда элдэб темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, газетын һонинуудые уншажа үгэдэг, «Дайшалхы хуудаһа», «Молни» гэхэ мэтые гаргалсадаг байнаб. Хөөрэлдөө хэхэдээ нютагай байдалтай, илангаяа һаалишадай ажалай дүнгүүдтэй холбодог болонхой. Жэшээлхэдэ, СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ абтаһан Деклараци болон эб найрамдалай Манифесттэй һүүлэй үедэ малшадые танилсуулааб.

Эдэ гайхамшагта документнүүдээр зоригжонхой манай һаалишад һү ехээр һаахын тула эршэтэйгээр тэмсэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ һаалишад Бальжима Бадмаева даажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1418 литр, Роза Доржиева—1301 литр һү һаагаа. Шэнэ жэлдэ һаалишаднай дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай.

С. Задуева, бригадын ветеринарна фельдшер.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: культбазые даагша Клавдия Цыдыпова малшадта ном дурадхажа байна.

А. Бадаевай фотонууд.

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭД

Москвагай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедэй КПСС-эй түүхын кафедрын һаруул уужам аудиторидо хүн зон олон. Эндэ КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи общественнэ наукануудай академиин ба партийна дээдэ һургуулиин һурагшад, Бурят-Монголһоо ерэһэн эрдэмтэд, М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдай студентнэр болон университедэй аспирантнар бии.

Тэдэнэр КПСС-эй түүхын кафедрануудай аспирантнар Бато-Мунко Митупов, Гармажап Санжиев гэгшэдэй түүхын наукануудай эрдэмтэ нэрэзэргэ олохын түлөө диссертаци барихадань ерээ гээшэ.

Эдэ аспирантнууд ехэ һонирхолтой, шухала темэдэ диссертацинуудые бэшээ. Тусхайлан хэлэбэл, Б.-М. Митупов «Бурят-Монголдо социалистическэ индустриализацилга болон хүдэлмэришэн анги бии болгохо хэрэгые Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилгэ» (1928—1939 онууд), Г. Л. Санжиев «Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахые социалистическээр шэнэдхэн хубилгахын түлөө КПСС-эй тэмсэл» (1928—1937 онууд) гэһэн темэнүүдээр шэнжэлэлгэ хээ.

Москвагай мэдээжэ эрдэмтэд — профессорнүүд Власов, Василькова болон бусад тэдэнэрэй хүдэлмэридэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

Москвагай университедэй КПСС-эй түүхын кафедрануудай эрдэмтэдэй совет нүхэд Б. М. Митуповта ба Г. Л. Санжиевта нэгэн дуугаар түүхын наукануудай кандидадуудай нэрэзэргэ олгоо.

Б. Дондоков.
МГУ-гэй аспирант.

Нарайлалгын байшан бариба

Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхозой правлени, партийна эхин организаци эхэнүүдтэ, хүүгэдтэ ехэ анхаралаа хандуулна. Колхоз өөһэдынгөө хүсөөр нарайлалгын байшан баряад, тэрэнээ һаяхан нээбэ. Эндэнь гурбан оротой юм. Доторхи түхеэрэлгэнүүдынь сүм бэлдэгдээ.

Гадна, энэ колхоз нарайлалгын байшантай хамта гурбан отделенитэй больница 1958 ондо нээхээр хараална. Мүнөө тэрэ больницын һуури табигдажа эхилэнхэй. Мүн больницын байшан бариха модон бэлдэгдэжэ байна.

Урдань 20—30 километрын газарта больницада ошодог колхозой гэшүүд өөһэдынгөө больницада бэеэ аргалуулдаг болохо юм.

Манай корр.

Шэнэ гэрнүүд

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд өөһэдтөө гэрнүүдые олоор баридаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой гэшүүд Д. Боролдоев, Б. Намдаков, Ц. Дашабылов, Ж. Генинов ба бусад олон айл һаруул, уужам гэрнүүдые барижа ороо. Мүнөө олохон айл шэнэ гэрэй һуури табижа байнхай.

Д. Дамбаев.

Һурагшад экскурсяар Улан-Удэ ерэбэ

Сэлэнгын аймагай Жаргалантын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад багша Т. В. Калининатай хамта Улан-Удэ экскурсяар ерэбэ. Тэдэнэр городой гоё һайхан ёлкын дэргэдэ наадаха, музей, театрнуудаар ябажа хараха юм. Мүн томо томо предприятинуудта ошохо.

С. Балданов.

ЕХЭ САҺАН ОРОБО

Январиин 1—2-ой үдэрнүүдтэ аргагүй дулаан байгаа. Теэдшье январиин 3-най һүни ехэ саһан орошоо. Һалхигүй байжа, үглөөнэй 7 часта город соо, дүтэ шадар 20—25 сантиметр гүнзэгы саһатай байба.

Январиин эхеэр һүүлэй 26 жэл соо Улан-Удэдэ түрүүшынхеэ иимэ ехэ саһан оробо. Байгалай хойто хажууда, Нижне-Ангарскда, Баргажанда, Цакирта ехэ саһан ороһон байна.

Республикын бусад аймагуудта бага саһан ороо.

И. Котов.

АРАД ЗОНОО УЛАМ ҺАЙНААР ХУБСАЛУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Татарска АССР. Ангай арһаар заха, малгай, үхибүүдэй болон эхэнэрэй пальто оёдог комбинат Казаньда бии юм. Энэ комбинадай бүтээһэн хубсаһа ороноймнай бүхы нютагуудай ажалшад тон дуратайгаар худалдан абадаг. Тиимэһээ тус комбинат улам бүри ехэ хубсаһа оёно. Жэшээнь, ангай арһаар хубсаһа оёдог ороноймнай бүхы предприятинуудай 1933 ондо гаргаһан продукцитай адли продукци үнгэрэгшэ жэлдэ энэ комбинат бүтээгээ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дурсагдаһан комбинадай хубсаһа оёдог цех соо.

Москва. Семеновско фабрикада штапель — шотланка гэжэ эреэн үнгэтэй, бурһ[illegible]гүй шэнэ бүд гаргагдадаг болобо. Энэ бүд тусхай аргаар болбосоруулагдадаг д[illegible] буршыдаггүй, мүн угаахада оройдоо һуулагг[illegible]й шахуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын ОТК-гэй начальник Т. П. Арчакова (зүүн гарһаа) шалгагша Лидия Багдашкина шэнэ штапель бүд хаража байна. **ТАСС-эй фотохр[онико]**

ХИЛЫН СААНАҺАА

Англиин олониитэ улам шангаар тэмсэнэ

ЛОНДОН, январиин 3. (ТАСС). Англиин улам олон организацинууд ядерна бомбо тээһэн Америкын самолёдуудай ниидэжэ байһан ушарые, мүн Англиин газар дээрэ Америкын ракетнэ базануудай баригдажа байһые буруушаан, улам шангаар тэмсэдэг болонхой.

«Хэрбээ дайнай болоо һаа Англи айхабтар ехэ аюулда дайрагдаха. Советскэ хэмэл одоной табигдаһанһаа хойшо Америкэдэ үймөөн боложо байна. Багаханшье буруу алхамай хэгдээ һаань, Европоһоо дэлхэйн дайн эхилшэхэ байгаа» гэжэ Гуллиин муниципальна соведэй гэшүүн лейборист Боди мэдүүлбэ.

Атомна, водородно бомбонуудые тээһэн Америкын бомбардировщигуудай Англи дээгүүр ниидэжэ ябаһан ушар Англиин арадташье, мүн бүгэдэниитын амгалан тайбан байдалдашье ехэ аюултай гэжэ «Дейли Геральд» газетэ редакциһаа бэшэһэн статья соогоо хэлэбэ. Тиимэһээ премьер-министрнай Америкын самолёдуудай ниидэлгые болюулха ёһотой гэжэ газетэ бэшэнэ.

Англиин самолёт Албаниин газар дээгүүр ниидэ[бэ]

ТИРАНА, январиин 2. (ТАСС). 1957 оной декабриин 31-дэ нютагай сагаар 10 час 30 минутада «Скаймастер» гэжэ түхэлэй, 10.408 номертой Англиин самолёт Семани гэжэ газарта Албаниин Арадай Республикын агаарай дайда руу нэбтэрэн ороо. Тус самолёт нутын туршада Албаниин дээгүүр ниидэһэн байна. Ал[баниин] Арадай Республикын сэрэгэй [самолёдууд] лёдууд энэ самолёдые Ал[баниин] аэродромуудай нэгэн дээрэ б[уулгаба]. Самолёт соо 6 жолоошодһоо ондоо хүн үгы байба.

„Даллес хүндэгүй болошоо“

НЬЮ-ЙОРК, январиин 3. (ТАСС) Буу зэбсэг хуряаха тушаа асуудалаар президент Эйзенхауэрэй тайлбарилагша Гарольд Стассен гүрэнэй департаментһаа Джон Фостер Даллесые намнаха гэжэ мүнөө бүхы шадалаараа оролдожо байна гээд «Чикаго трибюн» газетэ бэшэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар, мүн эбтэй эетэйгээр зэргэ ори[лдохо] асуудалаар гүрэнүүдэй [illegible] шонорой зүблөө зар[illegible] Даллес ехээр һаалта [illegible] хаа хаанагүй, хэтэрхэ[illegible] департаментадашье хүндэ[гүй болошоо]. Тиимэһээ Даллесай а[illegible] һаань хэншье балай ехээр ш[illegible] хагүй гээд газетэ бэшэнэ.

Франциин ябуулгые Тунисай правительство буруушаана

ПАРИЖ, январиин 3. (ТАСС). Тунисай газар руу Франциин сэрэгэй нэбтэрэн ороһые буруушаажа, январиин 3-да Парижда байдаг Тунисай посольство мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «1958 оной январиин 2-то 10 час 30 минутада Алжирһаа ябаһан Франциин солдадуудые һуулгаһан 10 грузовик Тунисай газар руу 3 километр нэбтэрэн ороо. Алжирһаа мал алдагдаа, тэрэниие бэдэржэ ябанабди гэжэ шалтаад, Франциин сэрэгшэд Тунисай нэгэ һуурин газарые бүһэлжэ, амгалан һуудалтай зониие мүшхэһэн, тэдэниие хашаһан, харшалһан байна. Франциинхидай тонилһоной һүүлээр тэрэ газарһаа алуулһан хоёр хүн, 4 шархатаһан хүн олдоһон, мүн 13 хүн һураггүйгөөр үгы болошоһон байна».

Израилиин сэрэг хорото ябуулга хэнэ

ДАМАСК, январиин 3. (ТАСС). Январиин 2-то Мухадда аш-Шейх Али гэжэ газарта Израилиин хилын харуулшад хоёр талынхидай орожо болохогүй, хорюултай газар руу баһа орожо, поли дээрэ хүдэлжэ байһан Сириин таряашадые буудаа гэжэ Сириин сэрэгэй командова[ниин] түлөөлэгшэ мэдээсэнэ.

Сириин сэрэгшэд урдаһаань [буудаа]даагүй. Сириин засагаархид [энэ хэ]рэлгын талаар Сири Израилиин хоорондохи хо[ли]мог комиссида го[мдол] оруулба.

Нүхэр Петру Гроза үбдэжэ байна

БУХАРЕСТ, январиин 3. (ТАСС). Румыниин национальна ехэ суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Петру Грозагай үбдэжэ байһан тухай мэдээсэл январиин 3-да газетэнүүдтэ толилогдоо. 1957 оной ноябриин 17-до нүхэр Гроза операци хүүлжэ, бэень яһала һайжарһан байгаа. Теэд һүүлэй үедэ тэрэнэй бэень дахин муудаа. Мүнөө тусхай эмнэлгэ хэгдэжэ байна.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Хитадта орон дотор эгээ түрүүшын 2 ледокол барижа дүүргэгдэбэ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Эдэ ледоколнууд Хуанхэ мүрэнэй адагта амжалтатайгаар туршагдаа.

✦ Эфиопидо байдаг СССР-эй онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд нүхэр Б. И. Караваев Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй библиотекын даалгабаряар Эфиопиин национальна библиотекэдэ 500 шахуу ном январиин 2-то бэлэглээ. Һаука болон искусствын элдэб һалбаринуудаар бэшэгдэһэн номууд, тэрэшэлэнородой, советскэ болон гадаадын уранзохёолшодой номууд тэдэнэй дунда бии.

✦ 1958 оной мартын 2-то арадай Соведүүдые һунгаха гэһэн Указ Румыниин Арадай Республикын национальна ехэ суглаанай президиум гаргаба.

✦ 1958 оной январиин 1-нэй мэдээгээр, Чехословакида 13.420 мянган хүн һуудаг байна. Тэдэнэй 9.547 мянганиинь Чехын областьнуудта, 3.873 мянганиинь Словакида ажаһуудаг юм.

✦ 1958 оной эхиндэ Норвегиин хүн зоной тоо 3 миллион 513 мянга болобо.

✦ Сицилия арал дээрэхи Этна вулкан дахин тэһэржэ эхилээ гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Вулканай нүхэнһөө айхабтар ехэ утаа униар, үнэһэн шандаруу дээшээ соробхилон гарана, доороһоо дорьбоотой шанга д[уу] нөөн дуулдана. Мүн хайлаһан ш[ороо] шохой вулканай нүхэнһөө га[ра]хадын зүүн ташалан руу ур[адхана]. Ойрохон сагай туршада тэрэ ш[ороо] шохой хоёр километр шахуу у[радхаа].

✦ Египет болон Хитадай хан[и ба]рисаанай общество январиин [...] Каирта байгуулагдаа. Энэ у[шарта] зорюулагдаһан суглаанда п[рави]тельствын гэшүүд, парламентын [де]путадууд, наука, культурын, и[скус]ствын ажал-ябуулагшад, хэбл[элэй] хүдэлмэрилэгшэд байгаа. Тэр[э]лэн Египедтэ байдаг Хит[адай] Арадай Республикын элшэн [сайд] Чэнь Цзя-кан болон Ази, [Аф]рикын оронуудай һаналаа нэгэ[дэ]гын конференцидэ Го Мо-жо т[үрүү]тэйгээр хабаадаһан Хитадай [деле]гациин гэшүүд байлсаа. Египет[эй Хи]тад хоёрой хани барисаанай [обще]ствын түрүүлэгшэ парламен[тын] депутат Хасан эль-Бакури үгэ х[элэ]жэ, Хитад Египет хоёрой ара[дай] ёһотойл бата, үнэн сэхэ бариса[атай] юм гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Хи[тад] Египет хоёрой хани барисаанай [обще]ствын түрүүлэгшэ Бурхан хар[...]гай үгэ хэлээ. Тэрэ олон милл[ион] хитад арадай зүгһөө египет ара[дта] халуун баясхалан хүргэһэн ба[йна].

ХРОНИКО

Советскэ Союзай Маршал К. К. **Рокоссовский** Закавказиин сэрэгэй округой сэрэгшэдэй командалагшын тушаалһаа сүлөөлэгдэжэ, СССР-эй Оборонын министрын Орлогшоор хүдэлхын тулада Москва бусаа[ба].

КИНО „Һүниин харуул“

Энээнһээ урагша гараһан фильмнүүдтэ олоной дунда гурим сахигшад зарим тэды харуулагдабашье, хүнэй хайралхаар шэнги болошодог байгаа. Энээндэнь манай олониитэшье, милициин хүдэлмэрилэгшэдшье ехээр голхордог һэн.

Одоол мүнөө советскэ милициин шэн габьята ажалда зорюулагдаһан «Һүниин харуул» гэжэ кинофильм гаража, ороноймнай кинотеатрнуудта харуулагдажа эхилбэ. Гэм хэһэн хүнүүдые хүмүүжүүлэн заһажа, үнэн сэхэ ажал хүдэлмэридэнь бусааха зорилгоор советскэ милициин хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байһан һайн һайхан ажалынь тус фильм соо харуулагдана.

Шэнэ фильм хараһан хүн бүхэнэй һанаанда «Минии милици намайе хамгаална» гэһэн пролетарска поэт В. Маяковскиин бэшэһэн үгэнүүд эзэлүүдгүй һанагдаад орхихо юм.

...Нэгэ городто худалдаа наймаанай база тоногдобо. Сейфынь эбдэгдэжэ, тэндэ байһан мүнгэн, мүн дансанууд хулуугдаба. Тэрэ дансанууд соо базын начальнигай нэрыень дайраха зүйлнүүд бии байгаа. Энэ папка соо ямар дансануудай хадагалагдажа байһые мэдэхэ бухгалтер Никифоров тонуулай үглөөдэр алуулшана. Тэрэнэй хүбүүниинь —шофёр Алексей һүүлэй үедэ иишэ тиишээ ходо ябуултадаг болоһон дээрэһээ эсэгээ алаа гэжэ һэжэглэгдэһэн байгаа.

Энэ фильм эгээл иигээд эхилнэ.

Фильм соо харуулагдаһан гол нюурынь милициин комиссар Кречет болоно. Энэ хүн бүхы наһаараа ажалшадай Эхэ оронойнгоо аша туһые хамгаалһан, ухаатай сэсэн, дүй дүршэлтэй, энэрхы сэдьхэлтэй милициин хүдэлмэрилэгшэ байгаа. Артист Лев Свердлин комиссар Кречет боложо наадана. Старшина Максимовай алуулһан тухай Кречедэй селектороэр мэдээсэһыень харуулхада гү, али Касьяновтай хэрэг тухайнь хөөрэлдэхэдөө, Свердлин пистоледэй буудагдаһан гильзые гартаа барин бодолгодо хатажа, гэмтэ ушарай болоһон газарые тухайлан һанаха гэжэ харуулхадаа тон һайнаар наадана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

«Огонек» гэжэ далда нэрэтэй гэмтэнтэй Кречедэй хэһэн хөөрэлдөөе артист Свердлин үнэншэмэ һайнаар харуулна. Эндэ «Огонёк» дуудуулжа ноёндо ерээ бэшэ, харин ухаатай сэсэн, хүнэй зоболондо анхардаг хүндэ ерээ гэжэ этигэхээр. «Огонёк» гэгшын сэдьхэлые ойлгожо, коммунист Кречет, энэ гэмтэ хүниие үнэн сэхэ, зүб замда ороходонь туһалха гэжэ этигэнэбди.

Фильм зохёогшод эндэ харуулагдаһан хүнүүдэй сэдьхэлэй байдалые гүнзэгы зүбөөр харуулха гэжэ оролдоношье, тиигэжэ шаданашье. Жэшээнь, үнэн сэхэ совет хүн, худалдаа наймаанай базын бухгалтер Никифоров (артист Е. Гуров) ямар һайнаар, үнэншэмэ тодоор харуулагданаб. Харин тонуулшад-дээрэмшэдэй хорото муухай сэдьхэлынь гам хайрагүйгөөр фильм соо харуулагдана. Ажабайдалда ехэ нэрбүүлжэ, юумэ үзэһэн «Огонёгой» образые гүнзэгыгөөр харуулха гэжэ фильм зохёогшод ехээр оролдоо.

Эрхим советскэ актёрнуудай нэгэн—Марк Бернес «Огонёгой» рольдо наадана. Ямаршье рольдо наадахадаа М. Бернес ехэл шадамар бэрхээр наадажа шададаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөөшье, «Огонёк» боложо тэрэнэй наадахада, энэ хүн саашадаа яахань гээшэб гэжэ хүн бүхэн хүлеэнэ. Тиигээд, дээрмэдэлгэ, тонуул хэхээ болижо, үнэн сэхэ замда ороходонь, хүн бүхэн баярлана.

Фильм соо һайн газарнууд олон. Гэбэшье, дутагдалнууд баһал бии. Тусхайлбал, милициин һургуули дүүргэгшэдэй бал, мүн мүрдэлгын эхин ехэ хүйтөөр, һанаһанда хүрэхэгүйгөөр харуулагдана.

Актер В. Грачев (лейтенант Касьянов) болон В. Ушакова (Таня Никифорова) рольнуудаа муугаар наадана. Түрүүшын инаг дуранда абтаһан аад, орёо бэрхэ байдалда ороһон хүниие, манай обществын дайсадта эбсэшэгүй, тэдээнтэй шунал абьяастайгаар, бэеэ хайрлангүй тэмсэдэг, хүсэтэй хүдэр милициин офицерые харуулхынгаа орондо артист В. Грачев «Захиралтыетнай дүүргэхэм!» гэхэһээ бэшэ юумэ мэдэдэггүй, һөөл бирагүй офицерые харуулһан байна.

«Һүниин харуул» гэжэ фильмдэ наадагшад үнэн зүб замаар ябадаг, һайн хүнүүдые тиимэ эли тодоор, үнэншэмэ һайнаар заримдаа харуулаагүй байбашье, муу юумэ, гэмтэ ябадал хэһэн хүнүүдые ехэл шадамгай бэрхээр наадажа, тэдэниие хүн бүхэнэй үзэн ядахаар, зэбүүрхэмээр болгон наадана. Гансал баяжахын хойноһоо ябадаг, мүнгэ зөөриин хойноһоо шунашаһан, садаха дэбтэхээ мэдэхээ болиһон ахир түлюур хүнүүдэй өөдэгүй ябадал, муухай сэдьхэлынь, хоорондынь жэгшүүритэ муухай харилсаан ехэл тодоор харуулагдаа байна.

Фильмын дүүрэхэ багта геройнуудай хоорондо иимэ хөөрэлдөөн болоно: «Зол жаргалаймнай һабагша яагаа хүжүүнээр эхилнэб» гэжэ Таня Никифорова хэлэнэ. Шархатаһан, милициин лейтенант Касьянов иигэжэ харюусана: «Теэд хайшан гэхэбши.. дадаха хэрэгтэй, бишни милицидэ алба хэнэ ха юм биб... Харин милицидэ хаа яа буудалдаха элдэб ушар гарадаг.»

Үнэхөөрөөшье милицидэ ажаллаха гээшэ ехэ бэрхэтэй ха юм. Гэбэшье, фильмдэ энэ ушар гол болгогдожо харуулагдаагүй. Харин советскэ милициин эгээлэйшье һаа, сарюун һайхан хэрэгүүдынь харуулха хэрэгтэ фильмын авторнууд гол анхаралаа хандуулаа.

Сценаристнууд М. Маклярский, Л. Шейнин советскэ милициин ажал хэрэгые үнэхөөрөө шадамар бэрхээр харуулаа. Мүн фильмын режиссер —табигша Г. В. Сухобоков ехэ хүдэлмэри хэжэ, амжалта туйлаа гээшэ. Социалистическэ зөөриие хамгаалхын түлөө ами наһаяа хайрлангүй оролдодог, Эхэ оронойнгоо үмэнэ хэһэн гэмээ мэдэрһэн гэмтэндэ энэрхы сэдьхэлээр хандажа, тэдэниие зүб замда оруулдаг милициин ажал-ябуулга «Һүниин харуул» гэжэ фильм соо яһала зүбөөр харуулагдаба гэжэ тэмдэглээ.

И. Очиров, милициин ахалагша лейтенант.

Редакторай орло[гшо]
О. ГОМБОЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н00624. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5764